

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

Ekin ELİNÇ¹, Latif Gürkan KAYA², Hüseyin Samet AŞIKKUTLU^{2*}, Hakan ELİNÇ³

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mekansal Planlama ve Tasarım Anabilim Dalı, Burdur

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Burdur

³Akdeniz Üniversitesi, Serik Gülsün-Süleyman Süral Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Serik-Antalya

Geliş Tarihi (Received): 20.06.2022, Kabul Tarihi (Accepted): 26.07.2022

✉ Sorumlu Yazar (Corresponding author*): sasikkutlu@mehmetakif.edu.tr

☎ +90 248 2132790 📠 +90 248 2132704

ÖZ

Meydanlar, geçmişten günümüze bir kentin en önemli mekânları olmuşlardır. Ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan meydanlar, her zaman birer kent imgesi olmuşlardır. Ticaret, toplu etkinlikler, önemli duyurular ve gösteriler bu alanlarda yapılmıştır. İtalya Roma döneminden itibaren kesintisiz olarak meydan olgusuna önem vermiş, mimari açıdan birbirinden farklı tasarımı olan meydanlar oluşturmuşlardır. Padova (İtalya)'da bulunan Prato Della Valle Meydanı da 244 yıllık bir geçmişe sahip, eliptik formlu ve sahip olduğu 78 heykel ile dünyanın sayılı meydan örneklerinden biridir. Bu çalışmada, yaklaşık 2,5 asırdır değişime uğramadan günümüze ulaşan Prato Della Valle Meydanı'nın geometrik ve mekânsal açıdan günümüzde hala kabul gören bir tasarıma sahip olmasının nedenleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Heykel, mekânsal planlama, Padova (İtalya), Prato Della Valle Meydanı

To Investigate the Padova (Italy) Prato Della Valle Square in terms of Spatial Planning in the Historical Process

ABSTRACT

Squares have been the most important places of a city from past to present. In terms of economic and socio-cultural aspects, squares have always been a city image. Trade, collective events, important announcements and demonstrations were held in these areas. Since the Roman period, Italy has given importance to the square phenomenon uninterruptedly, and they have created squares with different architectural designs. Prato Della Valle Square in Padova (Italy) is one of the few square examples in the world with a history of 244 years, elliptical form and 78 sculptures. In this study, the reasons why Prato Della Valle Square, which has remained unchanged for approximately 2.5 centuries, has a geometrical and spatial design that is still accepted today has been examined.

Keywords: Sculpture, spatial planning, Padova (Italy), Prato Della Valle Square

GİRİŞ

Meydan; Latince açık yer veya genişletilmiş anlama gelen "Platea", İngilizce ve Fransızca'da ise "Place" kelimesinden doğmuştur. İspanyolca "Plaza" ve İtalyanca "Piazza" da aynı kökenden gelmektedir (Önder

ve Aklanoğlu, 2002; Özer Alpuğuz, 2019) ve sözlüklerde etrafı yapılarla çevrili, insanların toplandığı, geniş ve düz alanlar olarak tanımlanmaktadır (Çınar Altınçekiç ve Kart, 2000). Tanımda da belirtildiği üzere, kent içerisinde toplanma/dağılma merkezi oluşturma, gör-

Ekin ELİNÇ, <https://orcid.org/0000-0002-5679-6592>

Latif Gürkan KAYA, <https://orcid.org/0000-0001-8033-1480>

Hüseyin Samet AŞIKKUTLU, <https://orcid.org/0000-0002-3518-7202>

Hakan ELİNÇ, <https://orcid.org/0000-0003-0065-3987>

sel açıdan çekicilik gibi fonksiyonlarının yanında, özellikle kent halkı ve ziyaretçiler için bir araya gelme, toplanma, karşılaşma ve tanışma mekanı olabilen meydanlar (Zeka, 2011; Cutini, 2014; Acarlı ve Kiper, 2018), diğer taraftan kentsel doku içindeki en büyük öneme sahip kentsel alanlardan biridir (Ardıçoğlu ve Uslu, 2018; Bayramoğlu ve ark., 2018).

Meydanlar kentin varoluş sebebi olan hem iletişim ve birlikteliğin hem de bir yere ait olmanın gerçekleştiği mekânlardır (Özkan Özbek, 2021). Geçmişten günümüze meydanlar, değişik anlamlarda öne çıkan kurguları ile o kenti ifade eden ve hafızada yer tutan mekânlara dönüşmüşlerdir. Bu kapsamda, yapısal doluluklar içinde kalan boşluk, bir odak noktasına yönlendirilmiş temsiliyet mekânı, geçmişte dini-siyasi veya kültürel bir olaya hizmet eden hafıza mekânlarının meydana getirdiği alanlar gibi tarihsel, sosyal ya da fiziksel anlamları ile de oluşabilmektedirler (Durak, 2018). Bir başka deyişle, toplumun kültürel ve fiziksel ihtiyaçları doğrultusunda biçimlenen meydanlar, kentlerin oluşması esnasında önemli bir göreve sahiptirler. Meydanlar, kullanıcıların ya da ziyaretçilerin ortak değerleri ile meydana gelen ve doğal yerleşim koşullarına uyum göstererek kendiliğinden oluşan veya kentin yeni oluşumu esnasında merkez konumunda başlama noktası olarak seçilmiş olan düzgün geometrik şekillerden meydana gelen geniş boşluklardır (Çaçaş, 2016).

Kamusal bir mekân olan meydanlar (Haas, 2009; Ulutaş, 2019), Ortaçağ Avrupa kentlerinde genellikle dini yapıların etrafında yer almıştır ve ayrıca pazar yeri, şenlik ve merasim alanı olarak kullanılmıştır (Metin, 2013). Avrupa ülkeleri içinde İtalya meydanları ile üne sahip bir konumdadır. İtalyan meydanları (Piazza), tüm İtalyan kasabaları ve kentlerinin atan kalpleri durumundadır. Bu meydanlar, niteliksel olarak, büyük ya da küçük, samimi ya da dramatik, mütevazı, zengin, eski ve yeni olabilmektedir. Bütün İtalyan meydanlarının ortak noktası, sivil ve sembolik öneme sahip olmalarıdır. Bu bağlamda, meydanlar topluluğun fiziksel merkezi ve aynı zamanda en önemli açık hava tiyatrosu olmakla birlikte en önemli siyasi binalara, ana katedrallere, kafelere, restoranlara ve bazen anıtlara veya çeşmelere

ev sahipliği yapmaktadırlar (Mussio, 2016). Meydanlar tüm kentlerde her zaman kentte yaşayanlar için birleştirici merkezler olmuşlardır. Kent meydanları farklı toplumlara ya da kültürlere göre şekil alarak günümüze kadar gelmiştir. Bu şekil alma esnasında kent meydanlarının kullanım biçimi günümüzde gelişen teknoloji veya insan ihtiyaçları gibi unsurlara göre değişmiştir (Özer Alpuğuz, 2019).

Bu çalışmada ilk planları 1775 yılında çizilmiş olan İtalya'nın en çok bilinen 14 meydanından biri kabul edilen Padova kentinde bulunan Prato Della Valle Meydanı incelenmiştir. Çalışma, literatür çalışması, genel arazi çalışması ve analiz çalışması olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, mekansal planlama açısından çok önemli olan fakat literatürde çok fazla yer almayan bu meydanı inceleyerek daha fazla tanınmasını sağlamaktır.

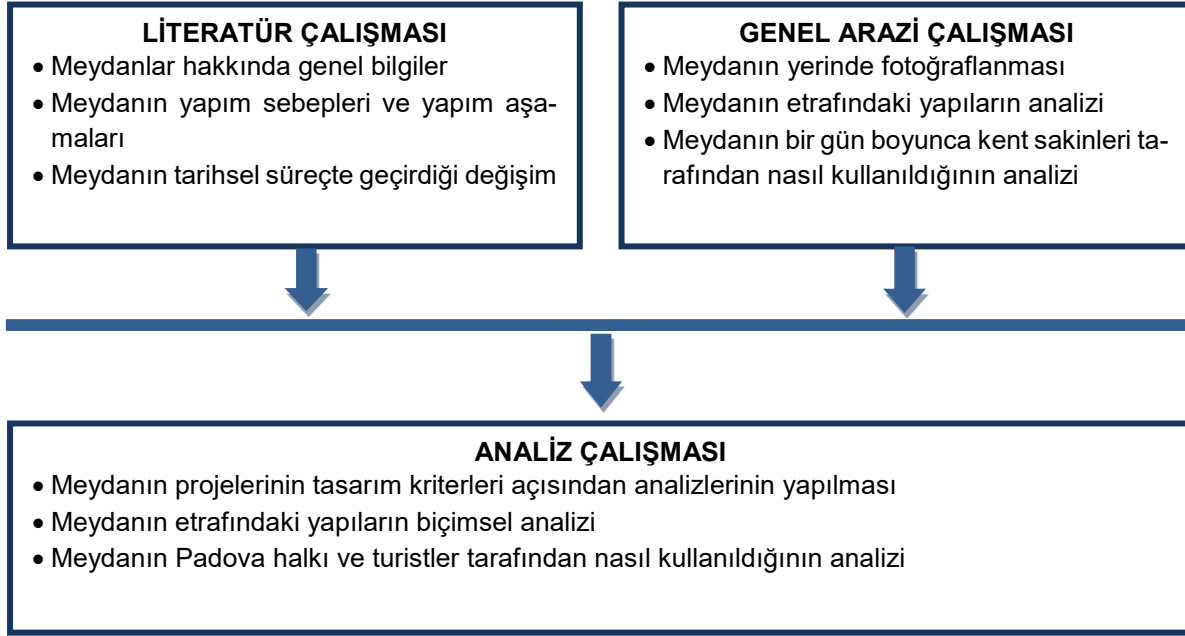
MATERYAL VE YÖNTEM

Materyal

Bu çalışmanın materyalini İtalya'nın Padova kentinde yer alan Prato Della Valle Meydanı oluşturmaktadır. Meydan, Padova kent merkezinin güneyinde yer almaktadır, ancak konumu oldukça merkezidir. Motak ve Woźniczka (2021)'a göre, 88.620 m² alana sahip olan merkez, 1775-78 yılları arasında yapılmıştır; meydan-daki heykeller, 1775-1883 yılları arasında yapılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma, üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir (Şekil 1). Çalışmanın ilk aşamasında meydanın tarihsel sürecini meydanın yapılış amacını ve yapım aşamalarında karşılaşılan sorunları literatür ışığında ele alınmıştır. İkinci aşamada meydanın mekansal ve tasarım açısından yerinde incelenerek belgelenmiştir. Son aşamada ise meydanın geçmişten günümüze taşıdığı tüm mekân öğeleri incelenmiştir.

Şekil 1. Çalışma akış şeması

BULGULAR VE TARTIŞMA

Padova Prato Della Valle Meydanı

İtalya'nın Padova kentinde bulunan Prato Della Valle Meydanı 88.620 m² alanı ile Avrupa'nın en büyük kent meydanlarından biridir.

Şekil 2. Prato Della Valle meydanının günümüzdeki görünümü (URL-1, 2022)

Meydan, 13. yüzyılda yapılan St. Anthony Bazilikası'ndan yaklaşık 400 m uzaklıktaki Padova'nın tarihi binaları arasında yer almaktadır (Şekil 2). 17. yüzyıla

kadar bu alan, belirgin bir şekilde gelişme göstermemiştir (Motak ve Woźniczka, 2021).

Meydanın Tarihçesi

Roma döneminde bölge, askeri toplantılar için bir yer olarak kullanıldığı için savaş tanrısı Mars'ın adını taşıyan Campo Marzio olarak biliniyordu. 12. yüzyıldan itibaren Prato'da çeşitli gösteriler ve oyunlar belgelenmiştir. 1257'den itibaren burada Ezzelino III da Romano'nun tiranlığından kurtuluşunu anmak için at yarışları düzenlenmiştir (Şekil 3). 1310'da Fra Giovanni Eremitano'nun rehberliğinde bölgeye daha kapsamlı bir müdahale gerçekleştirildi. 15. yüzyılda, Prato'nun kuzey köşesinde, şimdi Palazzo Angeli olarak bilinen Kardinal Bessarione'nin ikametgâhı olarak heybetli bir saray inşa edildi. 1498'de eski Santa Giustina bazilikası yıkıldı ve yenisinin Rönesans tarzında inşasına başlandı. Yeni bazilikanın eski mimarı Andrea Moroni'nin gözetiminde, Palazzo Zacco al Prà 1556-1557 yılları arasında inşa edilmiştir (URL-2, 2022).

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

Şekil 3. Prato Della Valle meydanında düzenlenen at yarışları (Anonim, 2004)

1767'de Santa Giustina rahiplerine ait olan meydan Padova kentinin kamu malı olmuştur. Venedikli bir asilzade olarak Andrea Memmo (1729-1793), Padova'daki Venedik Cumhuriyeti'nin başmüfettişi olarak görevlendirilmiştir (Enia ve Soccio, 2020). Kendisinin en önemli misyonu Padova kentinin geçmişte olduğu gibi ticari olarak canlanmasını sağlamak ve kamu hijyenini iyileştirmeye yardımcı olmaktı. 1775'te alan bir bataklık ve çayırı andırıyordu (Anonim, 2004). Andrea Memmo'nun Prato için vizyonu, ara sıra ticaret fuarlarına ev sahipliği yapabilecek ve halk için medeni bir rekreasyon alanı olarak hizmet edebilecek bir kentsel alan yaratmaktı. Venedikli patriklerin bahçesinden esinlenerek, bir kanalın her iki tarafında iki halka heykelle çevrili ticari bir ada yaratmak istedi. Hiçbir zaman tam olarak tamamlanmayan bu proje, Francesco Piranesi tarafından yapılan 1785'ten kalma ünlü bir bakır gravürde temsil edilmiştir (Şekil 4) (Zaggia, 2010).

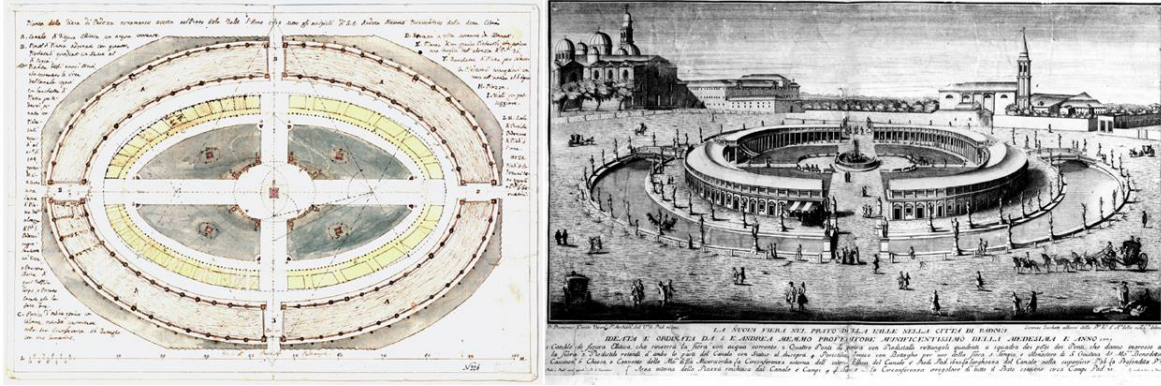
Şekil 4. Francesco Piranesi tarafından yapılan 1785 yılına ait gravür (Zaggia, 2010)

Meydanın Projelendirilmesi ve Uygulanması

Andrea Memmo geniş bir plan tasarlamıştır. Bu proje, mimar Domenico Cerato emanet edilmiştir. Meydan projesinin ana hedeflerinden biri antik Padova fuarlarının yeniden düzenlenebileceği mekân planlamasının

projelendirilmesiydi. Padova Fuar Alanı Projesi için 1775 yılında mimar Domenico Cerato tarafından ilk eskizler çizilmiştir (Şekil 5) (Zaggia, 2010).

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

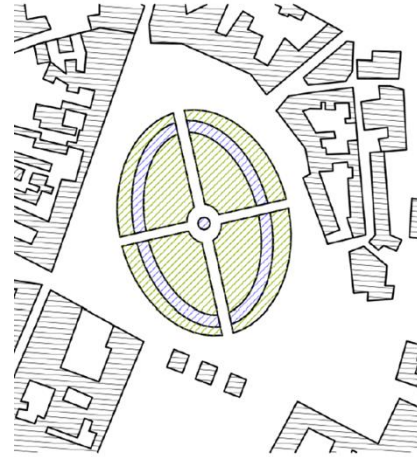
Şekil 5. Domenico Cerato tarafından 1775 yılında çizilen Padova Fuar alanı eskiz ve perspektifi (Zaggia, 2010)

Hazırlanan bu proje sonrasında eliptik bir kanal açılarak, yumuşak ve bataklık merkezi 10.000 vagon yüküyle doldurarak alan kullanılabilir hale getirilmiştir. Geri kazanılan arazi Isola Memmia (Memmia Adası) olarak isimlendirilmiştir. Bu adada 54 pazar tezgâhi için yer oluşturulmuş ve bu tezgâhlardan elde edilen kiralar projenin finansmanında kullanılmıştır (Italian Notes, 2022).

Prato della Valle'ye, kentsel müdahaleler uzun bir süreçte devam etmiştir ve yerel siyasi tartışmalara, özellikle Santa Giustina'nın rahiplerinin protestolarına sebep olmuştur. 1767 yılında bir yargı sisteminin kurulması, ardından gerçekleşen ekonomik ve olağanüstü faaliyetleri takip etme görevini üstlenmiştir. Sonrasında Andrea Memmo'nun yönetimi kabul edildiğinde, ilk planda fuarın yenilenmesi, kent kalitesini tanımlayabileceği şeyin niteleyici bir parçası olmuştur. Bu durum kentte ekonomik yenilenmeye yol açmıştır. Meydan alanında yılın her mevsiminde insanları çekmesini sağlayacak biçimde yeniden düzenlemeye gidilmiştir. Proje fikri, orta adanın küçültülmesi ve adayı hoş bir bahçeye dönüştürerek manzarayı ortadan kaldırmayacak şekilde tasarlanmasına dayalıdır. 1775 yılında Venedik Senatosu'na yetki talebi resmileştirilmiştir ve hemen sonrasında tersane açılmıştır. Bunun sebebi, Santa Giustina fuarı için ekim ayına kadar sonuca ulaşabilmeyi sağlamaktır. Memmia adası merkezinde ahşap köprülerle erişilen eliptik biçimde bir kanal açılarak tekrar düzenlenmiştir. Fuarın açılışında her şey hazır durumdaydı ancak bazı topluluklar Padova'nın kent dokusundan çok ayrı bir niteliğe sahip olduğunu belirtmiştir. Bu durum kanalın kenarlarını heykellerle süsleme fikrini beraberinde getirmiştir. Mekânın görkemini arttırmasının projenin tamamlanması için ekonomik bir kaynağa sağlaması planlanmıştır. 1778 yılında yayınlanan resmi yazı ile birlikte eliptik kanal çevresine yerleştirilecek heykellerin yapımına başlanılmıştır (Zaggia, 2010).

Meydanın Formu ve Boyutu

Kent meydanının merkezi, asfalt bir elipsten (Şekil 6) oluşmaktadır. Yeşil bir alan, bir su kanalı ve ikinci bir yeşil kemer ile çevrilidir. Elips ekseninin kesişimi bir çeşme ile vurgulanmaktadır. Kanalın eliptik rotası su kanalının her iki yanında bulunan heykeller tarafından vurgulanmaktadır.

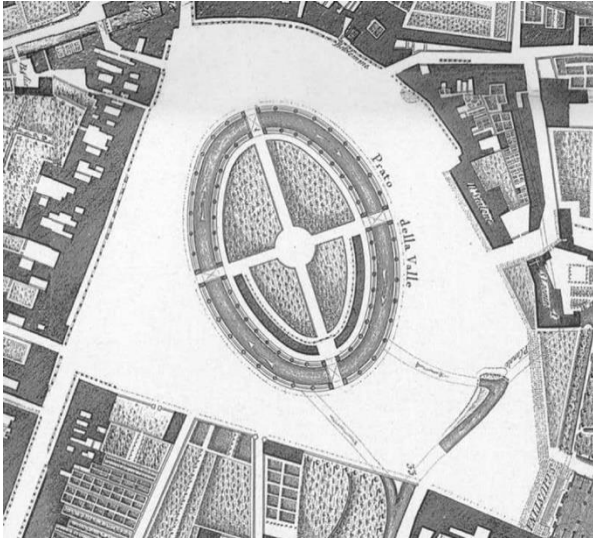
Şekil 6. Meydanın eliptik formu (Motak ve Woźniczka, 2021)

Alan yaklaşık 180 X 240 m ölçülerindedir. Kent meydanı, üçgene benzer bir şekle sahip bir alan oluşturan binalarla kapatılmıştır. İç duvarlardaki açıklıklar – çoğunlukla sokak girişleri – kent meydanının çevresinin %34'ünü oluşturmaktadır (Motak ve Woźniczka, 2021). Bogdanowski (1976)'nin teorisine göre kent meydanı yarı kapalı (objektif) bir iç mekân olarak tanımlanmaktadır. Elips şeklinde bir kamusal alan değildir, ancak plana eklenen eliptik kompozisyon en önemli unsurdur.

Meydandaki Heykeller

Meydanın 1784 çizilen orijinal planına göre toplamda 88 heykel (Şekil 7) bulunmaktaydı (Enia ve Soccio, 2020). Bugün (dış halkada 40 ve iç halkada 38 toplamda 78 heykel (Şekil 8) mevcuttur. Çeşitli sanatçılar tarafından 1775-1883 yılları arasında Vicenza (İtalya) taşından yapılmıştır (URL-3, 2022).

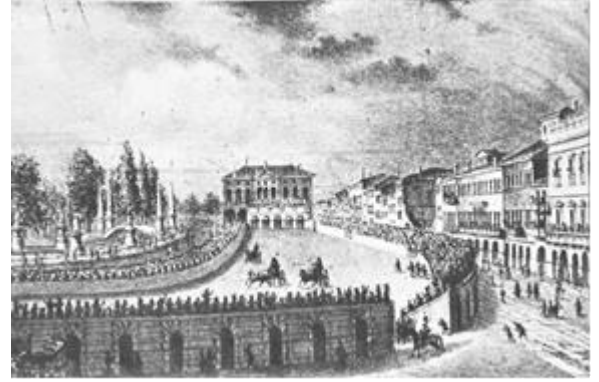
Bu heykellerin her biri sponsorlar tarafından desteklenerek yapılmıştır. Padova'da yaşayanlar ve özel topluluklar, heykellere sponsor olmuşlardır. İlgili destekçiler bir heykele sponsorluk yaparak belirli bir kişinin tanıtımını yapabilmekte ve bir anlamda onun tarihte iz bırakmasını sağlayabilmekteydi. Tek bir kent veya eyalet yönetimi yerine özellikle bireyler ve özel gruplar tarafından desteklenen bu kadar çok heykelin olması ve kentin merkezi sivil yapılarından uzak bir yerde olması, herhangi bir heykelin öne çıkmasını engellemiştir (Williamson, 1996).

Şekil 7. Sanatçı Giovanni Valle tarafından 1784 yılında çizilen Prato della Valle'nin heykellerinin de işlendiği plan (Enia ve Soccio, 2020)

Meydan tamamlandığı andan itibaren kentin kalbi olmuş ve pek çok yarışmalara ev sahipliği yapmıştır. Bu

yarışmalardan en önemlileri at arabası ve bisiklet yarışları (Şekil 8 ve Şekil 9) olmuştur (Scorzoni, 1975).

Şekil 8. Meydandaki at arabası yarışı, 1889 (Scorzoni, 1975)

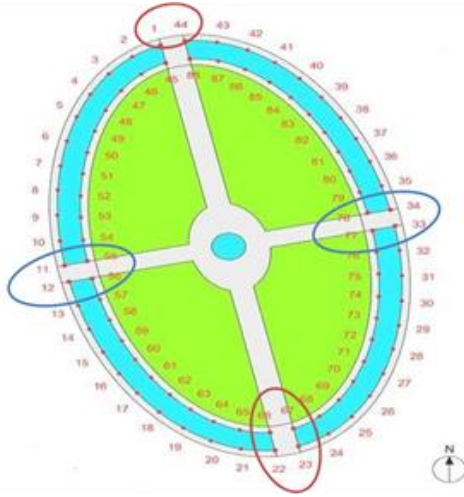

Şekil 9. Meydandaki bisiklet yarışı, 1896 (Scorzoni, 1975)

Günümüzde meydandaki heykellerden (Şekil 10) 8 tanesi (11, 12, 55, 56, 76, 77, 33, 34 nolu) dikilitaşdır (obelisk) (Şekil 11). Şekil 11'de 22, 23, 66, 67 önemli Papa heykelleridir [Papa Paul II (22), Papa Eugene IV (23), Papa Alexander VIII (66), Papa (67)]. 1 nolu heykel mimar Antonio Diiedo ve 44 nolu heykelde Andrea Memmo'ya (Şekil 12) aittir.

Şekil 10. Meydanda yer alan obelisklerden bir görünüm

Şekil 11. Meydandaki heykellerin günümüzdeki heykellerin durumu (URL-3, 2022)

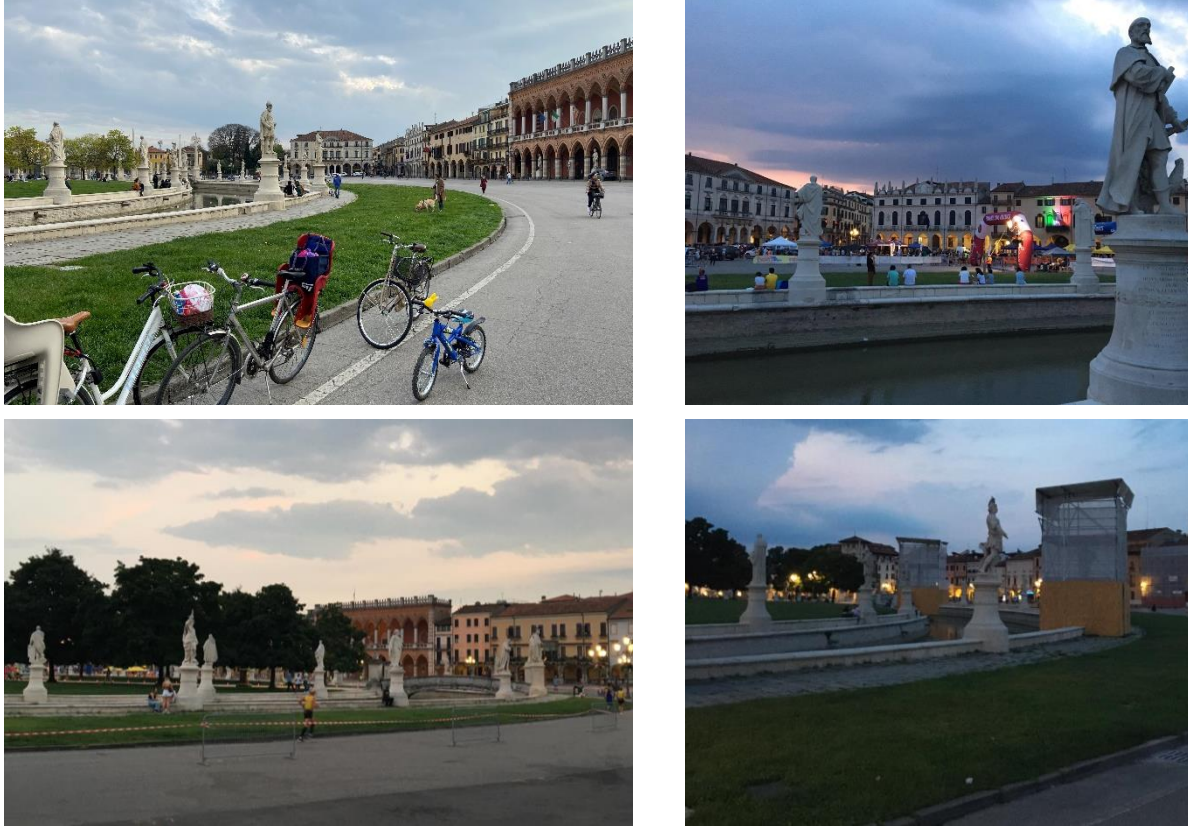
Şekil 12. Meydandaki Andrea Memmo heykeli

Andrea Memmo'nun Venedikli ailesi çok eski kökenlere sahiptir ve yüzyıllar boyunca hatırı sayılır bir servete sahip olmuştur. Ancak 1700'lerde bu ailenin ekonomik koşulları, en eski ve en görkemli Venedik ailelerinin çoğunda da olduğu gibi, artık geçmişteki kadar parlak değildi. Bununla birlikte, 29 Mart 1729'da en büyük oğul olarak dünyaya gelen genç Andrea'nın, zekâsı fark edildiğinde gençliğinin çoğunu güçlü bir entelektüel ve ahlaki eğitime adanmıştır. 18. yüzyılın ilk yarısında Venedik'te ünlü ve tartışmalı bir figür olan mimarlık alanına yönelmiştir. 1775'te Padova kentinin "Provveditore (belirli bir bölge veya sektör içinde idari görevden sorumlu memur)" pozisyonuna atanmış ve 16 Temmuz 1776'ya kadar bu görevde kalmıştır. Padova'da kaldığı süre boyunca, henüz bataklık olan Prato della Valle meydanının hemen önünde, onun için hazırlanmış büyük ve güzel bir binada yaşamıştır. 27 Ocak 1793'te, eski Venedik kilisesi S. Marcuola'nın, büyük kanal'a bakan karanlık ve sessiz bir köşesinde, doğduğu ve kendisine ait olan görkemli binanın yanında gömülüdür. Padova'lı heykeltıraş Felice Chiere Ghin'in eseri olan heykeli, 1794 yılında 44. Heykel olarak dikilmiştir (Scorzoni, 1975).

Meydan Çevresindeki Yapılar

Prato Della Valle Meydanı, zaman içerisinde her yaşta insana hitap eden, kentin toplanma merkezlerinden biri haline gelmiştir. Hafta sonları (cumartesi günleri) meydan etrafına kurulan Pazar alanı, meydanın işlevselliğini arttırmaktadır. Meydan ve çevresinde, genellikle yeşil alanda piknik yapanlara, kaykay veya bisiklet sürenlere, vb. etkinliklerde bulunanlara rastlanılmaktadır (Şekil 13).

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

Şekil 13. Prato Della Valle Meydanı'ndan görünüm

Meydan çevresinde birçok önemli dini yapı bulunmaktadır (Şekil 14). Bunlardan ilki, St. Anthony bazilikasıdır; Padova'lı Anthony'ye adanmış küçük bir bazilika'dır. Kutsal Makam tarafından tanınan sekiz uluslararası tapınaktan biridir (URL-4, 2022).

St. Anthony bazilikasının inşaatı, St. Anthony'nin ölümünden bir yıl sonra 1237'de başlamış, 1310'da tamamlanmıştır ancak sonraki yıllarda çeşitli yapısal değişimlere uğramıştır. Yapı, Bizans geleneğinin yankılarıyla birlikte romanesk, gotik ve Rönesans etkilerini göstermektedir. Tepesinde küçük bir çan kulesi olan cephenin merkezinde gül pencere bulunmaktadır. Toplamda iki çan kulesi ve sekiz kubbesi bulunmaktadır (Anonim, 2004).

Diğer bir önemli dini yapı ise Padova'daki önemli bir Katolik ibadethanesi olan Santa Giustina manastırının bazilikasıdır. Doğudan batıya uzanan "Latin Haç Planı" şeklinde tasarlanan bazilika, 118,5 m uzunluğunda ve 82 m genişliği ile dünyanın en büyük dokuzuncusu durumundadır (URL-5, 2022).

Meydan çevresinde bulunan önemli yapılardan bir diğeri ise Padova Botanik Bahçesi'dir. UNESCO Dünya Mirası listesinde bulunan, dünyanın en eski akademik botanik bahçesidir (URL-6, 2022). Padova'da yaşayanlar ve turistler, özellikle bahar aylarında çiçeklerin açmasıyla birlikte bahçeyi ziyaret etmeye başlarlar. Meydan çevresinde Sinema Öncesi Müzesi, Amulea Köşkü, vb. birçok farklı tarihi mekân da bulunmaktadır (Şekil 14).

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

Şekil 14. Meydan çevresindeki yapılar

Meydanlar, antik dönemden günümüze kentlerin vazgeçilmez öğeleri olmuşlardır. Özellikle Akdeniz ikliminin yaşandığı coğrafyalarda, meydanlar halkın ihtiyaç duyduğu ve çok sık kullanıldığı ortak alanlar olarak hem sosyal hem de kültürel açıdan önemli kentsel imgelere dönüşmüşlerdir. İtalya, Roma İmparatorluğu döneminden itibaren forumla başlayan açık kentsel alan kavramını ortaçağda meydan kavramına dönüştürmüş ve günümüzdeki pek çok ünlü meydanın temelini atmıştır. Hemen her kentte, kentsel tarihe ve değere sahip bir meydan bulunmaktadır. Padova kentinde bulunan Prato Della Valle Meydanı da bunlardan biridir.

SONUÇ

Bu çalışmada Padova (İtalya)'da bulunan Prato Della Valle Meydanı'nın geometriksel ve mekânsal açıdan günümüzde hala kabul gören bir tasarıma sahip olmasının nedenleri incelenmiştir.

Venedikli asilzade Andrea Memmo önderliğinde temelleri atılan meydanın günümüzdeki haline gelmesi 4 yıllık bir süreçte gerçekleşmiştir. Başlangıçta bataklık bir çayır olan Prato bölgesinin ticaret fuarlarına ev sahipliği yapabilecek bir rekreasyon alanına dönüştürülebilmesi için uzun uğraşlar verilmiştir. İlk olarak bataklık alanı kurutulmuş, sonrasında kullanılmaya hazır hale getirilmiş ve son olarak da Domenice Cerato tarafından hazırlanan eliptik fuar alanı projesine başlanmıştır. İlerleyen süreçte meydan alanının her mevsimde in-

sanlara hitap etmesi için yeniden düzenlemeye gidilmiştir. 1778 yılında ise kent dokusuna uyum sağlaması için eliptik kanal çevresine heykellerin konumlandırılmasına karar verilmiştir. 2,5 asırlık meydanın yapısı ve yapısal donatıları günümüze kadar korunmuştur. Her yaşta insana hitap eden meydan, kentin toplanma merkezi haline gelmiştir ve kentin en önemli imgelerinden biri haline gelmiştir.

Prato Della Valle Meydanı, tasarlanıp, uygulaması yapıldığı günden beri aynı fonksiyonla kullanılmaya devam etmiş ve fiziksel olarak çok az değişikliğe uğramıştır. Ayrıca meydan, Padova kenti için her zaman kentin toplanma yeri olmaya devam eden dünyadaki çok az örneklerinden biri olması açısından önemlidir. Meydanda 1896'da bisiklet ve 1889 yılında at arabası yarışları yapılırken 2022 yılında bu yarışlar güncellenerek koşu yarışması, klasik araba yarışması olarak gelenek hala devam ettirilmektedir. Ayrıca günümüzde meydanda farklı türden müzik konserleri düzenlenmektedir. Meydanın etrafında her türlü bütçeye hitap eden kafe ve restoranlar bulunmaktadır. Bu sebeplerden dolayı meydan, günün her saatinde canlı ve kalabalık ayrıca Padovalılar ve turistler için cazibe merkezi bir alan olmaya devam etmektedir. Bunun en büyük sebebi meydanın ilk tasarlanırken doğru tasarlanması ve o günün şartlar için oldukça ileri görüşlü bir vizyona sahip tasarımcılar tarafından yapılması ve kentin de o meydanda yaşaması için 78 Padovalı önemli kişilerin heykelinin dikilmiş olması bu meydanı hala çok özel kılmaktadır. Bu heykellerin tamamı günümüzde meydanda yer almaktadır ve yerel yönetim bunların bakımını ve restorasyonu düzenli olarak büyük bir titizlikle

Padova (İtalya) Prato Della Valle Meydanı'nın Tarihsel Süreçte Mekansal Planlama Açısından İncelenmesi

yapmaktadır. Bu meydan, karmaşıklık, çok sayıda hareket örüntüsü, birincil kullanımların çeşitliliği, aktif bir sokak hayatı, açık saatlerde çeşitlilik, imgelenebilirlik ve bilinebilirlik gibi iyi bir meydanın taşıması gereken tüm kriterlere sahiptir. Meydan uzun yıllardır yoğun ancak bilinçli kullanımla ayakta kalmış, meydan etrafında yaşam hep devam etmiştir ve sürdürülebilir kullanımla uzun yıllar kullanıma açık olacağı anlaşılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Acarlı, B., Kiper, T. (2018). Kent meydanlarının geçmiş ve günümüz görüntülerinin görsel peyzaj kalitesinin saptanması: İstanbul ili Taksim meydanı örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8 (17): 15-31.
- Anonim (2004). *Le Città d'arte Padova Guide Skira*. Skira Publishing, Milano, Italy.
- Ardıçoğlu, R., Uslu, A. (2018). Meydanların morfolojik değişimi: Beyazıt meydanı örneği, II.Kentsel Morfoloji Sempozyumu, 31 Ekim-2 Kasım 2018, İstanbul, Türkiye, 589-609.
- Bayramoğlu, E., Çiçek Kurdoğlu, B., Kurt Konakoğlu S.S., Seyhan, S. (2018). Changes in urban square in the time period: case study of Trabzon. International Symposium on Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences. September 5-8, 2018, Podgorica, Montenegro, 91-96.
- Bogdanowski, J. (1976). Fortyfikacje łańcuckie na tle małopolskiej sztuki obronnej. Muzeum-Zamek w Łańcucie.
- Cutini, V. (2014). Spatial analysis of urban squares. 'siccome umbellico al corpo dell'uomo'. *TeMA Journal of Land Use Mobility and Environment*. Special Issue: 247-258.
- Çağtaş, M. (2016). Kent meydanlarının fonksiyonellikleri açısından irdelenmesi: İzmir örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Çınar Altınçekiç, H.S., Kart, N. (2000). Kentsel tasarım sürecinde meydanlar. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*. 50(2): 111-120.
- Durak, H.B. (2018). Tarihi kent meydanları ve donatılarının peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi; Sultanahmet meydanı örneği. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Isparta.
- Enia, M., Soccio, L. P. (2020). Elementi dell'architettura lodoviana: Una aproximación a las teorías arquitectónicas de Carlo Lodoli. *TEMPORÁNEA. Revista De Historia De La Arquitectura*, 1: 1-26.
- Italian Notes (2022). *On Prato della Valle in Padua*, <https://italiannotes.com/prato-della-valle-in-padua/> (Erişim Tarihi: 20.03.2022)
- Metin, T. (2013). Türkiye Selçuklu şehirlerinde "Meydan kültürü". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 28 (1):209-222.
- Mussio, G. (2016). The 14 Italian Piazzas that Every Traveler Should See. *Walks*. <https://www.walksofi-italy.com/blog/things-to-do/italian-piazzas> (Erişim Tarihi: 12.04.2022)
- Motak, M., Woźniczka, M. (2021). A short history of the form of octagonal and elliptical city squares. *Technical Transactions*: 118:1-33.
- Önder, S., Aklanoğlu, F. (2002). Kentsel açık mekan olarak meydanların irdelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 16: 96-106.
- Özer Alpuğuz, E. (2019). Burdur Cumhuriyet meydanının kentsel bir mekan olarak irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mekansal Planlama ve Tasarım Anabilim Dalı, Burdur.
- Özkan Özbek, M. (2021). Tarihsel süreçlerde Taksim meydanı ve Beyoğlu bölgesinin morfolojik evrimi ve sentaktik analizleri. *Tasarım Kuram*, 17(32): 35-54.
- Scorzoni, E. (1975). Il Prato Della Valle E Le Sue Statue Enrico. Edizioni LINT Trieste, 201 p.
- Ulutaş, E. (2019). İmgeden gerçekliğe: Kamusal bir mekân olarak meydan. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2): 138-146.
- URL-1 (2022). <https://padovacultura.padovanet.it/it/musei/prato-della-valle-storia-e-storie-di-una-delle-piazze-pi%C3%B9-grandi-d%E2%80%99europa> (Erişim Tarihi: 08.04.2022)
- URL-2 (2022). <https://www.italyscapes.com/places/veneto/padua/squares/prato-della-valle/> (Erişim Tarihi: 11.04.2022)
- URL-3 (2022). https://en.wikipedia.org/wiki/Prato_della_Valle (Erişim Tarihi: 20.03.2022)
- URL-4 (2022). https://tr.wikipedia.org/wiki/Padova_val%C4%B1_Antonio_Bazilikas%C4%B1 (Erişim Tarihi: 12.04.2022)
- URL-5 (2022). https://en.wikipedia.org/wiki/Abbey_of_Santa_Giustina (Erişim Tarihi: 12.04.2022)
- URL-6 (2022). https://tr.wikipedia.org/wiki/Padova_Botanik_Bah%C3%A7esi (Erişim Tarihi: 12.04.2022)
- Williamson, R. (1996). Andrea Memmo's project for the Prato della Valle. In: 84th ACSA Annual Meeting & Technology, May 25-29, 1996, Copenhagen, Denmark, Conference, Book of Proceedings, 620-623.
- Zaggia, S. (2010). Isoletta sacra al commercio ed all'arti. Andrea Memmo, Melchiorre Cesarotti e il Prato della Valle come esperimento di riforma del paesaggio urbano. In: Melchiorre Cesarotti e le trasformazioni del paesaggio europeo. Università di Trieste Publishing, Trieste, Italy, 112-128.
- Zeka, B. (2011). The humanistic meaning of urban squares: The case of Çayyolu urban square project. The Degree of Master of Science, Middle East Technical University, The Graduate School of Natural and Applied Sciences, Ankara, Turkey.